

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

KOMITET REGIONÓW

138. SESJA PLENARNA KR-U, 11.2.2020–12.2.2020

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów – Roczna strategia zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r.

(2020/C 141/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej „Roczna strategia zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r.”⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 października 2019 r. „Europejski semestr 2019 w świetle rocznej analizy wzrostu gospodarczego na 2020 r.”⁽²⁾,

Europejski semestr obejmujący cele zrównoważonego rozwoju

1. Z zadowoleniem przyjmuje roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2020 r. jako punkt wyjścia do włączenia celów zrównoważonego rozwoju do europejskiego semestru, co zapewni semestrowi niezbędną długoterminową perspektywę i szerszy zakres wykraczający poza kwestie czysto gospodarcze.
2. Uważa, że wykorzystanie strategii zrównoważonego wzrostu gospodarczego jako narzędzia koordynacji polityki w celu wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu będzie wymagało głębokiej zmiany w zarządzaniu i sposobie myślenia towarzyszącym całemu procesowi europejskiego semestru, a także zmian, jeżeli chodzi o oddolny wpływ na proces europejskiego semestru.
3. Podkreśla, że osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju wymaga całościowego podejścia do wszystkich aspektów zrównoważonego rozwoju (konkurencyjności, włączenia społecznego, środowiska, sprawowania rządów), które wykracza poza Zielony Ład. Realizacja celów zrównoważonego rozwoju będzie wymagała spójności polityki w osiąganiu kompromisów i radzeniu sobie z wyzwaniem w zakresie dystrybucji. Obejmuje to również wzmocnienie kulturowego i społecznego wymiaru tworzenia wiedzy i dzielenia się nią oraz innowacji. Europejski semestr powinien umożliwić wszystkim szczeblom rządów i odpowiednim zainteresowanym stronom – współpracującym na zasadach partnerstwa – określenie tych kompromisów i dążenie do nich, pozwalając uniknąć schematycznego myślenia i zapewnić spójność, przy jednoczesnym uwzględnieniu celów zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki.
4. Z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź, że sprawozdania krajowe i krajowe programy reform będą miały określone sekcje dotyczące monitorowania celów zrównoważonego rozwoju i oceny powiązanych strategii politycznych oraz że zalecenia dla poszczególnych krajów będą dotyczyły konkretnych wkładów krajów w realizację celów zrównoważonego rozwoju. Zauważa, że włączenie celów zrównoważonego rozwoju do europejskiego semestru musi uwzględniać różne terytorialne sytuacje wyjściowe i wymaga odpowiedniej bazy statystycznej do monitorowania celów zrównoważonego rozwoju na szczeblu regionalnym.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/2020-european-semester-annual-sustainable-growth-strategy_pl

⁽²⁾ <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2019-03856-00-00-res-tra-pl.docx/content>

5. Zwraca się o przyjęcie precyzyjnych ram czasowych oraz jasnych, określonych w czasie i wymiernych celów dotyczących realizacji celów zrównoważonego rozwoju, w odniesieniu do działań przewidzianych zarówno w Zielonym Ładzie, jak i w planie działania na rzecz zrównoważonego wzrostu. Podkreśla, że takie cele i terminy powinny zostać ustalone w toku mieszanego procesu odgórnego i oddolnego, w ramach którego wszystkie szczeble sprawowania rządów i odpowiednie zainteresowane strony powinny współpracować na zasadach partnerstwa.

6. Zgadza się z ogólnym ukierunkowaniem zaleceń dla państw członkowskich należących do strefy euro, ale zauważa, że tylko w skromnym zakresie wspiera się w nich ekologiczne i inkluzywne aspekty celów zrównoważonego rozwoju i Zielonego Ładu, a także że nie kładzie się w nich wystarczającego nacisku na wyzwania polityczne wynikające z faktycznych różnic sytuacji wyjściowych na różnych obszarach.

7. Zauważa, że plan inwestycyjny na rzecz zrównoważonej Europy ma na celu uruchomienie zrównoważonych inwestycji w wysokości 1 bln EUR w ciągu najbliższych dziesięciu lat. Ubolewa jednak, że plan ten stanowi w dużej mierze zbiór wcześniej istniejących lub wcześniej zaplanowanych środków, inicjatyw i narzędzi finansowych, obecnie ujętych pod wspólną pozycją. Wyraża zatem zaniepokojenie, że plan ten może nie być w stanie zmobilizować środków finansowych i koordynacji niezbędnych do zapewnienia skutecznej realizacji celów zrównoważonego rozwoju w Europie do 2030 r. W związku z tym apeluje o dalszą ocenę rzeczywistych kosztów związanych z przejściem na zrównoważony rozwój oraz o bardziej szczegółowy plan ich finansowania. Szczególną uwagę należy poświęcić wspieraniu podejmowanych przez miasta i regiony partnerskich inicjatyw publiczno-prywatnych dotyczących innowacji.

8. Podkreśla potrzebę dokonania przeglądu paktu stabilności i wzrostu w celu umożliwienia zróżnicowanego księgowania środków finansowych niezbędnych do finansowania inwestycji publicznych na wszystkich szczeblach sprawowania rządów w celu wdrożenia Zielonego Ładu.

9. Zgadza się, że reformy strukturalne w państwach członkowskich w strategicznych obszarach polityki istotnych z punktu widzenia realizacji celów Traktatu oraz polityki UE mają kluczowe znaczenie dla konwergencji i konkurencyjności UE, w tym dla pogłębienia jednolitego rynku. Europejski semestr zapewnia użyteczne ramy dla wspierania tych reform, pod warunkiem że zakres reform strukturalnych kwalifikujących się do finansowania UE jest określony zgodnie z zasadą pomocniczości oraz że władze lokalne i regionalne są w nie zaangażowane jako pełnoprawni partnerzy.

Wymiar terytorialny europejskiego semestru

10. Z zadowoleniem przyjmuje skoncentrowanie się na rosnących różnicach regionalnych i związanych z tym wyzwaniach w zakresie wzrostu i spójności w państwach członkowskich i pomiędzy nimi. Zwraca uwagę na fakt, że różnice sytuacji wyjściowych w dużym stopniu wpływają na sposób, w jaki państwa członkowskie i ich regiony opracowują i wdrażają politykę zrównoważonego rozwoju. Podkreśla, że problem różnic terytorialnych należy rozwiązać za pomocą polityki ukierunkowanej na konkretne obszary, popartej ocenami oddziaływania terytorialnego.

11. Zwraca uwagę na coraz większe znaczenie sprawozdań krajowych, w szczególności ich załącznika D, który będzie zawierał wytyczne dotyczące polityki inwestycyjnej na szczeblu regionalnym i lokalnym, w tym działań finansowanych w ramach polityki spójności i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Podkreśla, że zgodnie z wynikami badania przeprowadzonego przez KR wśród krajowych stowarzyszeń reprezentujących miasta i regiony przed rządami krajowymi władze lokalne i regionalne nie były w wystarczającym stopniu zaangażowane przez rządy krajowe w przygotowanie i omawianie załącznika D na szczeblu politycznym, i że dość często załącznik D nie daje dokładnego obrazu potrzeb inwestycyjnych tych władz.

12. Podkreśla, że konieczne jest zapewnienie silnej spójności i koordynacji między europejskim semestrem a polityką spójności w perspektywie realizacji celów Zielonego Ładu w zakresie zrównoważonego rozwoju i włączenia społecznego. Koszty przejścia na zrównoważony rozwój nie powinny być ponoszone przez osoby najbardziej podatne na zagrożenia. W związku z tym mechanizm sprawiedliwej transformacji musi zapewniać dostosowane wsparcie dla ludności i regionów najbardziej dotkniętych problemami, w szczególności tych, które w znacznym stopniu są zależne od paliw kopalnych, jak to się dzieje w przypadku regionów o odizolowanych systemach energetycznych, i energochłonnych gałęzi przemysłu oraz tych, które borykają się ze społecznymi i gospodarczymi skutkami zmiany modelu energetycznego po wywiązaniu się ze swoich zobowiązań w zakresie obniżenia emisyjności. Ponadto z zadowoleniem przyjmuje oparte na rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów zarządzanie Funduszem na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i apeluje o jasne i obiektywne kryteria przydziału środków.

Wymiar socjalny europejskiego semestru

13. Popiera włączenie celów zrównoważonego rozwoju w planowanie zrównoważonej strategii gospodarczej, zwłaszcza że cele te są w dużej mierze zgodne z wdrażaniem zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje niedawny komunikat „Silna Europa socjalna na rzecz sprawiedliwej transformacji”⁽³⁾ i wzywa do szybkiego przedstawienia planu działania w celu wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych.

14. Wzywa Komisję do zaproponowania dalszych działań na rzecz zmniejszenia różnic ze względu na płeć w poziomie zatrudnienia i w poziomie wynagrodzeń.

15. Z zadowoleniem przyjmuje włączenie wymiaru regionalnego do najnowszego wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu, które jest zgodne z „europejską regionalną tablicą wyników społecznych” (*European Regional Social Scoreboard*) KR-u z września 2019 r.

16. Podziela zaniepokojenie Komisji negatywnymi skutkami starzenia się społeczeństwa i innymi wyzwaniami demograficznymi, takimi jak niska gęstość zaludnienia, rozproszenie ludności, spadek liczby młodych ludzi czy zmniejszanie się współczynnika urodzeń oraz zachęca Komisję do uwzględnienia sugestii zawartych w swej opinii „Zmiany demograficzne: propozycje dotyczące oceny negatywnych skutków w regionach UE oraz poszukiwanie rozwiązań” i w swej opinii „Reakcja UE na wyzwania demograficzne”.

Zarządzanie europejskim semestrem

17. Zauważa, że model wzrostu UE może skutecznie przyczynić się do osiągnięcia globalnych celów zrównoważonego rozwoju i celów Zielonego Ładu jedynie pod warunkiem zapewnienia właściwej koordynacji z władzami lokalnymi i regionalnymi. Ponownie podkreśla potrzebę zwiększenia odpowiedzialności za europejski semestr na poziomie lokalnym, aby zwiększyć jego skuteczność w odniesieniu do nowego i ambitnego celu UE, jakim jest osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju, również dlatego, że według OECD 65 % spośród 169 zadań w ramach celów zrównoważonego rozwoju nie można zrealizować bez pełnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych i koordynacji z nimi. Aby europejski semestr mógł spełnić swoje obietnice, należy zaangażować jako partnerów wszystkie szczeble sprawowania rządów i odpowiednie zainteresowane strony i wyjść poza obecne praktyki polegające głównie na konsultacjach prowadzonych na końcowych etapach procesu europejskiego semestru. Takie podejście partnerskie powinno zostać przyjęte w trybie pilnym, by nadać realizacji celów zrównoważonego rozwoju wymiar lokalny poprzez przełożenie ich na cele, zadania i ramy czasowe dotyczące konkretnych obszarów. Wymaga to położenia większego nacisku na operacyjne zobowiązania w zakresie celów zrównoważonego rozwoju oraz dokonywania dobrowolnych lokalnych przeglądów procesów wdrażania celów zrównoważonego rozwoju.

18. Podkreśla, że europejski semestr zawiera obecnie wytyczne w sprawie programowania inwestycji, które mają być współfinansowane z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, oraz w sprawie proponowanego instrumentu budżetowego na rzecz konwergencji i konkurencyjności. Ostrzega jednak przed ryzykiem, jakie niesie ze sobą scentralizowane, odgórne podejście przyjęte w ramach europejskiego semestru, które nakłada nieuzasadnione ograniczenia na zdecentralizowane podejście oddolne w ramach polityki spójności UE oraz na politykę ukierunkowaną na konkretne obszary. Apeluje również o spójność między wieloletnim programowaniem w ramach polityki spójności a europejskim semestrem.

19. Wzywa UE do skutecznego koordynowania procesów zarządzania w ramach europejskiego semestru i unijnej polityki spójności w oparciu o te same zasady partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów. Przypomina swoją opinię na temat powiązań między polityką spójności a europejskim semestrem. Ponawia swoją propozycję dotyczącą kodeksu postępowania⁽⁴⁾, aby włączyć władze lokalne i regionalne w europejski semestr jako pełnoprawnych partnerów, podobnie jak to miało miejsce w kodeksie postępowania w sprawie partnerstwa na lata 2014–2020. Podkreśla potrzebę promowania korzystania z finansowanej przez UE polityki w zakresie budowania zdolności władz lokalnych i regionalnych oraz przypomina swoją niedawną opinię w tej sprawie⁽⁵⁾. Ubolewa, że roczne sprawozdanie monitorujące z realizacji programu wspierania reform strukturalnych za 2018 r. nie zawiera danych na temat wykorzystania programu przez władze lokalne i regionalne.

20. Dodaje, że cele zrównoważonego rozwoju wymagają aktywnego zaangażowania zainteresowanych stron, w tym władz lokalnych i regionalnych. W związku z tym, po wygaśnięciu mandatu platformy zainteresowanych stron UE na temat celów zrównoważonego rozwoju, należy określić nowe, nie mniej ambitne formy zaangażowania zainteresowanych stron we wdrażanie celów zrównoważonego rozwoju, zwłaszcza w ramach europejskiego semestru.

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:52020DC0014>

⁽⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ulepszenie zarządzania europejskim semestrem: kodeks postępowania dotyczący udziału władz lokalnych i regionalnych. Sprawozdawca: Rob Jonkman (NL/EKR). Przyjęta 11 maja 2017 r. (Dz.U. C 306 z 15.9.2017, s. 24), dostępna pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52016IR5386>.

⁽⁵⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Poprawienie zdolności administracyjnych władz lokalnych i regionalnych w celu wzmocnienia inwestycji i reform strukturalnych w latach 2021–2027. Sprawozdawca: Manuela BORA (IT/PES). Przyjęta 4 grudnia 2019 r. (Dz.U. C 79 z 10.3.2020, s. 25), dostępna pod adresem: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019IR2043>.

21. Zobowiązuje swego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, prezydencji chorwackiej w Radzie oraz Przewodniczącemu Rady Europejskiej.

Bruksela, dnia 12 lutego 2020 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
